

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการจัดการความรู้ เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 ต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 ของกรมราชทัณฑ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 ของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 จำนวน 13 แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำกลางเชียงราย เรือนจำกลางลำปาง ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เรือนจำจังหวัดลำพูน เรือนจำจังหวัดแพร่ เรือนจำจังหวัดพะเยา เรือนจำจังหวัดน่าน เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง เรือนจำอำเภอฝาง และเรือนจำอำเภอเทิง รวมทั้งสิ้น 920 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถานเขต 5

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	จำนวนข้าราชการ (คน)
1. เรือนจำกลางเชียงใหม่	153
2. เรือนจำกลางเชียงราย	147
3. เรือนจำกลางลำปาง	94
4. ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่	73
5. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง	52
6. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	41
7. เรือนจำจังหวัดลำพูน	68
8. เรือนจำจังหวัดแพร่	65

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	จำนวนข้าราชการ (คน)
9. เรือนจำจังหวัดพะเยา	52
10. เรือนจำจังหวัดน่าน	53
11. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง	31
12. เรือนจำอำเภอฝาง	41
13. เรือนจำอำเภอเทิง	50
รวม	920

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของตัวอย่างในครั้งนี้โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95 % และความผิดพลาดไม่เกิน 5 % โดยวิธีของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ตามสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่กำหนด .05 (5%)

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{920}{1 + 920(0.05)^2} \\
 &= 278.78 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีอย่างน้อยจำนวน 279 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) ของข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	ประชากร (คน)	สัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. เรือนจำกลางเชียงใหม่	153	0.17	47
2. เรือนจำกลางเชียงราย	147	0.17	47
3. เรือนจำกลางลำปาง	94	0.10	28
4. ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่	73	0.08	22
5. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง	52	0.06	17
6. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	41	0.04	11
7. เรือนจำจังหวัดลำพูน	68	0.07	20
8. เรือนจำจังหวัดแพร่	65	0.07	20
9. เรือนจำจังหวัดพะเยา	52	0.06	17
10. เรือนจำจังหวัดน่าน	53	0.06	17
11. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง	31	0.03	8
12. เรือนจำอำเภอฝาง	41	0.04	11
13. เรือนจำอำเภอเทิง	50	0.05	14
รวม	920	1.00	279

จากนั้นทำการเลือกตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีการจับสลากรายชื่อของข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในเขต 5 ตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทและรายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามเป็นชนิดปลายปิด (close-ended) และปลายเปิด (open-ended) คำถามปลายปิดเป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว และแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึงมากที่สุด 4 หมายถึงมาก 3 หมายถึงปานกลาง 2

หมายถึงน้อยและ 1 หมายถึงน้อยที่สุด ส่วนคำถามปลายเปิดผู้ตอบสามารถเขียนตอบได้โดยอิสระ แบบสอบถามที่ใช้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในเขต 5 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุราชการ สายงานที่ปฏิบัติ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เขต 5 แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายปิด และเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานการจัดการความรู้น้อยที่สุด
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานการจัดการความรู้น้อย
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานการจัดการความรู้ปานกลาง
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานการจัดการความรู้มาก
4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานการจัดการความรู้มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในเรือนจำ/ ทัณฑสถาน เขต 5 โดยเป็นแบบปลายเปิด ผู้ตอบสามารถเขียนตอบโดยอิสระ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เพื่อให้เครื่องมือวิจัยมีความถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบความตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.1 การตรวจสอบความตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ จำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ สิทธิกุล ผู้อำนวยการสำนักคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และ คุณเพ็ญใจ แต่เกษม ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์

2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยนำไปทดลองใช้กับข้าราชการในเรือนจำจังหวัดสุโขทัย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหา

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient method) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.963

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในเขต 5

3.2 ช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 มีนาคม

2554

3.3 ผู้ทำวิจัยแจกแบบสอบถามแก่ข้าราชการในเรือนจำ/ทัณฑสถานเขต 5 โดยวิธีการจับสลากรายชื่อตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

3.4 กรณีที่ข้าราชการที่ผู้วิจัยจับสลากรายชื่อได้ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ในขณะนั้น จะทำการจับสลากใหม่ให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ และตรวจสอบความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามทันที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 สถิติอนุมาน

4.2.1 *t-test* ในการอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ (กรณีเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม)

4.2.2 *F-test* ในการอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ (กรณีเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป) กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe